

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako padena ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrletno 2 K.
Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Užitnina v deželni zboru.

IV.

Golpo mortale. Dr. Tuma je padel v svoji slepi strasti proti užitnini v deželni režiji tako nizko, da je pačil uradne podatke, ki so vsakemu na razpolago v deželni hiši, računajoč na to, da ne bo imel referent Berbuč onih podatkov pri rokah, da ne bode mogel kontrolirati one falzifikacije ter bo moral mirno vtakniti v žep Tumovo zafrkacijo.

Tu podajamo našim čitateljem doslovno po stenografskem zapisniku zadovno Tumovo ekspektoracijo: ... »Ko je l. 1888 kranjski dež. odbor imel užitnino v zakupu, je dobival 257.186 K, ko je bilo 12 kr. naklade. Po tem ko je vzel dež. odbor kranjski žganjine v lastno režijo, je povišal naklado od 12 na 36 kr. Naravno bi moral toraj dobiti 3-krat toliko kot prej v zakupu, t. j. trikrat 257.186 K = 771.558 K. Po odbitku režije je dobil l. 1889 samo 293.750 K, torej je imel izgube 477.778 K v primeri, če bi imel to v zakupu. Ker je pa deželna režija napredovala, je dobil do 1895 leta 324.138 K. (Prof. Berbuč vmes: smešno!) Naj to pa prof. Berbuč drugači izračuni. Po njegovem računu pa bi morala do 4 milijone K izgubiti. Podatki prof. Berbuč-a nemajo nikake podlage«.

Tako — dr. Tuma.

A poročevalec finančnega odseka Berbuč je bil previdnejši nego si je dr. Tuma želel. Potem, ko je primerno ožigosal tako pačenje uradnih podatkov, vzel je v roko posebno knjižico, ker ima najbrže več podatkov o užitnini, ter pojasnil to spako tako-le:

»Kranjska je imela l. 1885 naklado 6 K od hektolitra žganjin negledé na alkoholsko vrednost in je dobila potem zakupa 51.000 K. Leta 1886 je povišala naklado na 12 K od hektolitra in dobila istim potem 182.738 K. Leta 1887 je dobila pri isti nakladi pa 181.000 K.

Leta 1888 je zvišala naklade in sicer na 12 K od hektolitra likerjev in 36 K od hektolitra čistega alkohola ter je dobila od zakupnika 257.186 K.

Naslednje leto 1889 je sprejela užitnino v lastno režijo in je imela pri istih nakladah kakor prejšnje leto čistega dohodka 293.780 K.

LISTEK.

Polabski godec.

Spisal E. Ziehen.

(Dalje.)

Dobelie je ni bil zapazil pri tem djanju. Opazil pa jo je pozneje, ko so bili dali znamenje, da treba oditi na nevestin dom in je bil stopil na godčevski voz s svojimi tovariši. Oko mu je obstalo na občudovalki, ki je smejé sedela na šestero vprežnem nevestinem vozu. Ni je poznal in zato je povprašal svoje ljudi, kdo bi bila; ali nihče ni vedel povedati kaj o njej. Rekli so: da mora biti iz kake dalnje vasi, ker tako radovedno zija okrog«.

»Že izvemi!« misli si Dobelie ter dene v usta klarinet in začne se šesterimi tovariši okroglo. In s to godbo se je odpravil spredol skozi vas.

Nevestin dom je bil precej oddaljen, in vrnili so se še le v mraku v ženino vas. Tudi sedaj ni izvedel Dobelie ničesar o lepi družici. In ko je bil dokočal svoj posel ter jo hotel poiskati, je bila izginila.

Leta 1890 je znašal čisti dohodek 343.716 K, in leta 1895 pa že 447.420 K.

To moramo ponavljati in izrecno poudarjati, da so bile naklade **jednake** od leta 1888, ko je še imel privatni zakupnik užitnino v zakupu, do konca leta 1895. Šele leta 1896 je kranjski deželni zbor zvišal zopet naklado na 30 K od hektolitra likerjev in 60 K od hektolitra čistega alkohola. A to leto je imela Kranjska 668.952 K čistega dohodka, ki je vedno rasel, tako da je došel leta 1899 že do 868.860 K.

Opozarjamo čitatelje še enkrat, naj pazljivo prečitajo Tumovo izjavo, katero smo doslovno navedli po stenogramu, naj primerjajo njegova števila s tukaj navedenimi uradnimi. Tedaj zapazijo lahko, da je hotel preslepiti zbornico in slušatelje z zvijačo, češ zakupnik je pobiral le 12 kr. naklad, dežela sama pa 36 kr., od tod ona razlika v dohodkih.

No, uverjeni smo, da se bodo Tumovi ožji sorojaki istotako zgražali nad tem drznim pačenjem resnice, kakor so se goriški poslanci zgražali nad njim, ko je poslanec Berbuč to konstatiral in zahteval, naj se to dežene iz uradnih aktov, ki leže na mizi.

Tumov »colpo mortale«, s katerim je mislil osmešiti in uničiti nasprotnika, je postal zanj osodepoln, prizadel je njemu samemu »smrtni udarec«. To se je spoznalo iz Tumovega odgovora, v katerem je hotel nekoliko popraviti in pojasniti svojo besno trditev, da bi imela Kranjska po Berbučevem računu 4.000.000 K izgube. Zmes, katero je jecljaje navajal v tem oziru, je bila živ dokaz, da sam čuti, kako je — pogorel.

Dopisi.

Iz Gorice 13. okt. 1901. (Krivi proroki). — Kako iz Kobarida in iz Ljubljane v Gorico privandran krivi proroki naše volile in sploh naše ljudstvo na shodih hujskajo in mu šepčejo na uho, češ, »duhoven je le za cerkev in ne za politiko«, in da se ne sme vtikati v volitve in tudi ne izvoljen biti itd. Krivi proroki! Ako se sme čevljar in celo dimnikar mešati v politiko in v volitve, zakaj bi tega ne smel tudi duhovnik? Ali ne plačuje tudi duhoven

svoje davke in celo še več kakor kak volilec nižjega stanu? Ali ni duhovenski stan bolj izšolan in izobražen kakor večina goriških naprednjakov?

Duhoven sme in mora slabe in pohujšljive časopise od ljudstva odvrčati; duhovnik sme in mora volilecem prave in versko misleče poslance priporočati, — in duhovnik sme in mora kot postavni volilec voliti in tudi izvoljen biti! Ste razumeli! Čudno, da nekateri naši ljudje gredo na limanice tem krivim prorokom in še mislijo, da jih ta prorokovanja rešijo vsega zla na tem svetu, in da jim naprednjaki prineso rajski mir potem, ko bi oni gospodovali v naši deželi. Kaj še so ti krivi proroki dobrega in koristnega v naši deželi storili? Nič! Z eno besedo: prepir in nemir!

Vsa narodna društva in zavode bi »preroki« a la Gabršček in Tuma radi vdobili v roke kakor so dobili n. pr. »Tgovsko in obrtno zadrugo«, katera je nastala le s pomočjo naše častite duhovščine, v kateri zadruzi pa zdaj jednako kakor v »Ljudski posojilnici« zobljejo kruh večinoma vnanji »kruhboreci« mesto naših domačih ljudi. In ti vnanji, ki jedo naš kruh, si upajo še našo domačo duhovščino obrekovati in zasmehovati?

In vse to bode pri prihodnjih volitvah gotovo proti našim kandidatom agitiralo. Zatorej pozor voditelji domačini na Goriškem! Povejmo in dokažimo jim, da v naši deželi ima prvo besedo domačin, četudi smo drugače vsi sinovi jedne majke Slave. Ste razumeli »krivi proroki«!

Z Goriškega, dne 5. okt. — Neki angleški list popisuje satirično brumne želje »liberalcev« in »naprednjakov« gledé na duhovski stan blizo tako-le:

»Dolžnost duhovnikova je, da živi od nič. Saj njegov poklic je duhovni in nebeški; torej se je odpovedal telesni hrani, ko si je izbral ta stan. Zrak in voda naj mu zadostujeta! — Pazi torej skrbno, da mu nič ne daš; ali k večjemu le kak bakreni drobiž. Srebra nikdar ne; razen morda tedaj, ko se je treba izkazati pred svetom, tedaj lahko daš tudi groš, n. pr. o veliki noči in o Božiču.

pohiti v izbo. »Le čaj, — te že naučim trobiti!«

Ali obstal je kakor pribit na pragu, in on in spremljevalec sta gledala nekaj časa smešen prizor.

Na sredi sobe je sedela domača hči Eliza, opravljena kot družica, na naslanjaču in je piskala na očetovem klarinetu, da so se kar steklenke tresle v oknih. Poleg nje je stala mati; videlo se je, da jo hudo bole ušesa; na njeni levici pa se je zvijal Boškin, poldrug čovelj visok ovčarski pes. Ni čudo: odkar je čuval čedo, nikdar mu niso prišli na uho taki peklenški glasovi. Vsi trije od veselja ali od strahu niti opazili niso naših prihajalcev.

Oba se mahoma zakrohotala. In tedaj je kmalu potihnila ta »klarinetna ura«; in mati in pes sta bila rešena svoje bolesti.

»Kaj za vraga te je prijelo, Eliza?« vzklikne oče. »Ali je tudi to dolžnost družic, da piskajo na klarinet?«

Dekle pa vrže smejé strani oni nastroj, ozre se šegavo na Dobelica ter dé:

Pomisli vedno, da je prav nevarno za duhovstvo, če obogati. Pri svetnih je to drugače; a duhovniku je v pogubo. Vendar pa, če še toliko skrbiš, da mu nič ne daš, so vsi duhovniki kar zagrebni v denar. (Od kod po gorenji logiki? to nam nič mari; naprednjaška stvar sploh ni logično misliti in delati). Torej ne veruj mu, če pravi, da nima. Mora imeti! je dejal ženiški kaprol. Vé le za »poseben način«, da množi svoje velikanško premoženje in da vleče denar ubogim iz žepa. Če ti pravi, da mu je treba potrositi 100 K, pa dobiva le 30 K, zatisni uho. (To je naravnost smešno! Kako se more izdati 100 K, če se jih dobi le 30?) Če pravi, da mora dolgove delati, primi ga ostro: to je napačno delati dolgove; to prihaja le odtod, ker ne umeje gospodariti. — Duhovnik ne potrebuje torej nič za-se; in tudi mu ne smeš nič dati, ali vendar je jasno, da ima polno za razdajanje. Saj to je tudi njegova dolžnost, prosim vas. Če si bolan, oskrbovati te mora z močnimi vini in drugimi potrebščinami. Če te pride obiskat, le kar povej mu to brez ovinov, čemu bi se sramoval! Če se bo pa izgovarjal in obračal govor od posvetnih rečij na skrb za večnost, spoved itd., ali zakaj da te ni nikdar k maši, tedaj si misli, da govori to pač le za to, da bi prihranil svoj denar. Le kar začni spet z vinom! Vé naj, da mora dober pastir »futrati« svojo čredo! — Če imaš ti otroke, tedaj je duhovnikova dolžnost, da ti odvzame skrb za nje in jih oskrbi; on naj jih oblači, redi in da vzgojiti. Če kdo nima dela, tedaj je duhovnik za to, da mu ga dobi; in posebno še tedaj, če je izgubil dotično delo le vsled svojega slabega vedenja. — Da bi izkazal duhovniku za vse to spoštovanje, hvaležnost, tega nikar! (Aha! dvostrichen pitomec!) Po tem bo ošaben. Kdo pa naj ti pomaga, če ne duhovnik? Saj s tem izpolni le svojo dolžnost (Aha!). In pa, kaj to: če je storil kaj za Petrovega ali Pavlovega dečka, tedaj stori lahko tudi za vse druge. — Neki duhovniki se drže še zmeram zastarelih nazorov, da je njih delovanje posvečeno v prvi vrsti za dušo, in da imajo pravico, skrbeti za dušo in te svariti! Smešno: to in pa 20 stoletje! Ne dopuščaj nikdar tega. Glej, da bo tvoj(?)

»Hotela sem le poskusiti, ali bi znala tako igrati s prsti kot gospod Dobelie! To je bilo tako veselo, ko je sedel davi na godčevskem vozu in piskal in prebiral s prsti — ali meni ne gre niti na pol tako!« reče smeje. Na to steče iz izbe.

»Ali je to vaša hči, Ribenov?« vpraša Dobelie radoznalo, pričakujoč odgovora.

»Da, je«, reče oni. »Pred tednom sem jo pripeljal od svoje sestre, ki biva v Senigavu«. Ona mi je vzgojila Elizo, ker je bila moja žena dolgo let bolna in ni mogla skrbeti za hčer«.

»Ha! Eliza mora biti moja žena!« razveseli se Dobelie na krat ter vrže klobuk kvišku. »No, to je veselo otroče!«

Ali stari klarinetist in njegova žena se nista zveselila tega, na licu se jima je brala bitka zadržga in strah.

»To pa ne bo šlo, ljubi Dobelie!« reče neposled Ribenov prisiljeno — veselo. Držal se je, kot bi se bil oni le šalil. »Elizo sem obljubil že drugemu«.

(Dalje pride.)

*) Nekdaj slovanski okraj.

duhovnik nad vse ponižen in krotak. Ti zapoveduj nje mu, kako hočeš imeti v cerkvi in zunaj, ne on tebi. Nikdar ne dopusti, da bi posvaril tebe ali tvoje otroke. Če pa to le stori, ne razume svojih dolžnosti. (Daj se pogledati v lastno dušno ogledalo, cinični naprednjak; v njem utegneš dobiti ženskega in narodnega zapeljivca, sleparja, lesjaka). Da se pa duhovna odkrižaš, imenuj mu njegove pregreške; če jih ni posebnih, iz misli si jih; ali pa reči: tako sem slišal. „Lagaj da se bo hudič smejal!“ Ali če vidiš kje, da se spotakne kdo v mali reči, naredi iz komarja slona, in kar je glavno: obrni na vse: vsi so taki! Le če se najde še kak, ki podpira lažiliberalne časnike, hvali ga na vse pretege: Da je prosvitljen, da ni pretiranec, da pozna duh časa, da je zvezda na političnem ali literarnem polju, itd. ki se upa upreti se fanatikom, zelotom itd. Če pa le še svari duhovnik, očitaj mu: da te podi iz cerkve, da te ne bo videl več v cerkvi, da boš tudi drugim odsvetoval v cerkev hoditi; da tudi na zadnjo uro ga ne pokličeš itd.

(Dalje prih.)

Iz Kamnega. — V odgovor „Sočinemu“ dopisniku, ker je našega č. g. vikarja opral v motni vodi „Soče“, ter pokazal svoje naprednjaško lice, hitro ko se je naš č. g. vikarij k nam prikazal.

Gospod dopisnik naj se s svojo debelo bučo dobro informira, kdo je o volitvah govoril. Da bi bil naš g. vikarij o tem omenil, je laž in zopet laž, g. dopisnik, morda slišite travo rasti?

Hotel sem vas, dopisnik, že jaz vprašati takrat, ko je g. vikarij k nam prišel, pa sem vas pustil v miru, ker sem mislil, da bo mir. Ker ste pa dal priložnost, vam pa v obraz povem, da naš g. vikarij se kaže prav prijaznega in priljubljenega obnašanja in veselega obraza, nasprotno vi! Si mislite, da ste večega spoštovanja vredni, kaj ne, pa se močno motite!

Ob prihodu g. vikarja, ali ni bila vaša dolžnost ga sprejeti z vso vašo družino? Ljudje so popraševali, kje da ste, zgovarjal ste se, da morate drugam, potem pa ste se vlekel po kraju „Soče“ kakor oprani volk. Vi dajate gotovo ljudem lepe izgleda. To je, pravijo naši, iz Atilovih časov, seveda „naprednjaško“.

Ljudje bodo imeli gotovo od vas lepe izgleda ter vas bodo ljubili. Toda le agitujte kakor hočete radi volitev, ne opravite nič, mi bomo volili kakor bomo hoteli, kakor nam bo prav. Capito?!
Kamenčan.

Cerkno, 11. oktobra. (Shod „narodno-napredne“ stranke). — Dovolite gospod urednik tudi meni malo prostora v svojem cenj. listu, da kot priprost kmet napišem glavne podatke o Tumovem javnem shodu pri zaprtih durih dne 15. septembra t. l. Veliko se je že pisalo o tem shodu, toda povsod le površno, celo sicer dokaj klepetava „Soča“ tako trdovratno molči o govoru svojega generala. Dasiravno se nisem nikdar žel potegoval za ideje „napredne“ stranke, šel sem vendar na shod; koga bi tudi ne zanimalo izmed nas tlačanih posestnikov: govor o kmetijski organizaciji itd.!

Od ene ure popoldne čakal sem pred dvorano, kjer se je imel vršiti napovedani shod, da bi tudi jaz dobil mal prostorček med izvoljenci. Točno ob 1½ uri popoldne so se na povelje strojca Andrejca duri dvorane od znotraj odprle, na kar so začeli dreti zunaj čakajoči v dvorano.

Prvo tiščali in silili so nas vse k odru v ospredje. — „Zgovorni“ krčmar Makuc pa hodi okrog, ter daje povelje: „kadar bo govoril Tuma, morate vsi kričati: Živijo Tu-tu Thu-uma, živijo Tu-tu-u-du-uma!“ — Ko pa se ogledajo, nas ni bilo vsih skupaj za polovico dvorane. In takoj se je oglasilo: „vsi k durim, da kadar pridejo „klerikalni strahovi“, da porečemo, da je že vse polno.“

Kmalu na to prikaže se Tuma s svojim štabom, ter vstopi na oder in

deli na tiho povelja na vse strani. Poklical se je za tem c. kr. vladni komisar 10. minut pred 2 uro, kateri pa je dobil takoj prost in prostoren vhod. Tuma poljasnuje pomen shoda ter predlaga predsednikom shoda kovača Mavrija. Kovač Korle takoj zavzame častno predsedniško mesto, držeč desni kazalec navpično čez ustnice. Korle da besedo gosp. Vrtovcu. Tedaj pa nastane odločni protest pred dvorano in nasprotno tudi v dvorani. Tedaj se duri dvorane zaprejo ter se na te navale že v to odbrani „stražniki“, da duri na vso moč tišče in jih z rameni podpirajo. Sedaj pa nastane zelo smešen prizor, vse hiti tiščati duri tem prokletim „klerikalcem“, tako da je bilo čez polovico dvorane prazne. Vrtovec nadaljuje svoj govor „o kmečki organizaciji“ med splošnim šumom; drugi gledajo skozi okno ali kadé svoje pipe, ne zme neč se za gosp. govornika, kateri se muči in poti. Žal da iz vsega govora nisem mogel drugzega posneti kakor vže proti koncu, namreč: „da kmet bo le tedaj dober, kadar bo imel poln hlev živine, izbrane iz čiste pasme“. Hentajte! to pa to; samo škoda, da je bil tak šum, da nisem razumel gosp. govornika ali mari on kot bodoči poslanec nam revnim kmetom že v prvem letu izpraznjene hleve napolni?

Kot drugi govornik nastopi general Tuma sam. Prvo razvija ustanovitev „narodno-napredne“ stranke. Povdarja, da njegova stranka ni za povišanje itd. Učiteljstvo da je premalo plačano, radi tega tudi nemore uspešno vršiti svojega poklica, (menda je mislil agitacije za njegovo stranko), vse premalo se dela za šole; čudi se zakaj da v Cerknem še ni četirirazrednice itd.

Sedaj pa gorje! Klerikalci že 40 let vladajo, a za Vas še niso ničesar storili, (s prstom kazoč na zaprta vrata). Zagrozil se je v vsej sveti jezi: „in to so tudi tisti gospodje nunci, ki zunaj razgrajajo in tudi vaš župan je na čelu tem pouličnim razgrajajem“.

Zagrozil se je nadalje, da že pokažejo tem zunanjim razgrajajem pri prihodnjih obč. volitvah, ki skrbje samo zato, da so dosedaj obdržali sami sebi gorke prostore! — Ojoj, o joj, gospod doktor! Komu ste to govorili Vi, kot deželni odbornik, kateremu bi morala biti znana revizija občinskih računov za vlade Vaših sedanjih pristašev? Kdo se temu ne smeje? Ali imate Vi za Pepčke Vaše zaupnike ali oni Vas? Mari mislite da se bomo pri občinskih volitvah kar slepo pokorili par Vašim privandranim krčmarjem in trgovcem, ki ne razumejo družega ko meriti na litre in metre, in še to po staroveško? — Prav je, da tiščijo duri, sem si mislil, drugače vbogi župan in navzoče starešinstvo kar iz hlač poskače pred zažuganim „bav-bavom“. Ravno g. županu se imate zahvaliti gosp. doktor, da je zunaj volilce pravočasno pomiril in jih pregovoril, da so mirno odšli, sicer nevedo kako bi se bila iztekla Vaša nepremišljena odurnost in samovlada!

Na to razmesari konsumna društva, katera da so se zaplodila iz Kranjskega, in katerih pri nas ni, razun v naprednjaškem taboru ter povdarja, da naj vsak dela to, česar se je učil, rekoč: kaj bi rekli Vi gospodje kmetje trgovcu, ko bi šel ta orat! (Koliko pa imate g. doktor izučenih trgovcev med Vašimi zaupniki v Cerknem??)

Dalje razlaga, kaka umetnija je kupčija s cukrom in kofetom na debelo. (Žalibog, da se ta kupčija med kmeti še le predobro razume, če tudi le na drobno). Nasprotnik je vsakemu delovanju gosp. nunccev bodisi pri konsumnih kakor pri drugih društvih; k večjemu ako gospodje spišejo društvena pravila, nadalje pa nima pri društvu nič več opraviti. Bravo gosp. doktor! Lepa misel: gospodje duhovniki naj se žrtvujejo in ustanavljajo društva, ali pa naj pripomorejo do ustanovitve istih, potem naj jih pa Vam prepusté voditi po „naprednem“ sistemu v svrhu strankarskih na-

menov. (Glej: „Trg. obrtna zadruga“ v Gorici! Op. ur.)

V nič boljši milosti niso bile njemu hranilnice po deželi. On bi najraje predlagal visoki vladi, da vse te razpusti. Hvali pa na vso moč „Goriško ljudsko posojilnico“, katera je „njegov“ zavod. Pregreha, katero jej očitajo gg. nunci da izvira pa le od tod, ker jim je žal da oni nemajo „komande“ zraven. Navsveoval je sam ustanovitev podružnice v Cerknem k „njegovemu“ zavodu. Ta podružnica bi potem posredovala prav cenó za dobavo posojil; stalo bi le od 5 do 10 krajcarjev, pa se dobi posojilo, (dobra kupčija, kaj ne g. urednik), ali obratno za vlaganje denarja v njegov zavod. (Da bi potem imel dr. Tuma v njegovem zavodu še družih šest dobro plačanih uradnikov za njegovo agitacijo). Mari pa niste že sto let prekasni z Vašo „plemenito“ idejo na Cerkljanskem g. doktore!

Izognil se tudi ni Šebreljcevc, teh presnetih klerikalcev, kateri o njem trosijo okrog, da je on nasprotoval v deželnem zboru radi sprejetja njih mostov med skladovne; dasi je edino njegova zasluga da sta sprejeta. (Nesramna baharija! Op. ur.) Gosp. doktor! vzemite Vaš organ „Soča“ z dne 9. julija t. l. v roke, v kateri je poročilo iz deželnega zbora z dne 6. julija t. l.: ni li tam črno na belem, da ste cerkljanskemu cestnemu odboru zatajili celih 10 kilometrov skladovne ceste radi oskrbe teh mostov?

Ako postavite svoj organ na laž, kakor v zadnji aferi kontra-Berbuč, — tudi nemamo nič proti temu.

V jedni sapi pa nam hoče njegova stranka zopet odvzeti skladovno cesto, ter jo dati državi. S tem pa, kar se sedaj za isto potrosi, gradile bi se domače poti, posebno pa iz Št. Viške gore. (Ali so mari samo tam v prvi vrsti potrebne?) Njegova stranka da je tudi za to, da se zgradi železnica od Sv. Lucije do Idrije. Ni pa nam povedal, kedo mu pomaga privleči prvi blapon ob Idriji, ker sam se nam za to prešibek zdi.

Dalje pravi, da ima njegova stranka tudi namen se potegovati za delavce v rudokopih in tovarnah, namreč za one katerim pravimo „mokrači“. — Kmečki dninar vže tako dobi na starost doma svoj zapeček. — Jako lepo se glasi to g. doktor, pa najbrž ostane še nadalje, da tovarniški delavec bo po obrabljenju na stare dni rinil domačega dninarja iz zapečka, kakor se žalibog le prepo-gosto godi.

Proti koncu se mu je umestno zdelo še enkrat udrihniti po gg. nuncih, povdarjajoč, kako dobro se tim godi kakor nobenemu drugemu stanu ne. Kaj ne, — je rekel, — vsak izmed Vas, ko dá svojega sina v šolo, želi da bode kar je najbolje, namreč duhoven. Ni li res tako možje? (Cenc in Dreje: ja res, tako je!) Čudimo se Vam g. doktor, ki tako radi menjavate svoj stan, da niste prišli še do te ideje, da bi si bili izvolili „te boljega“. K sklepu je še enkrat pokadil trgovcem in obrtnikom, namreč da le od njih je odvisna večina v deželni zbornici, kadar dobé trgovsko zbornico v svoje roke. —

Lepo je to; toda g. doktor, kako pa delate doma v Gorici z onimi Slovenskimi trgovci, kateri nočejo slepo tuliti v Vaš rog?!

Tako se je shod vršil in završil. Ali ste se pa g. doktor že kedaj potem vprašali, kaj ste prav za prav dosegli pri nas na tem shodu?

Ako ste se, tedaj morali ste sami sebi priznati, da ste dosegli edino to, da ste se prepričali, da so naša Cerkljanska tla za Vas prehudo razbeljena in da Vi na njih nebote nikdar zamogli stati.

Toliko za sedaj, več pa povemo osebno na dan volitev!

Navzoč volilec.

Politični pregled.

Državni zbor.

Poslanska zbornica se je zbrala v četrtak k novemu svojemu zasedanju.

Predsednik grof Vetter je otvoril sejo ob 11 uri in pol popoldne. Pozdravil je v kratkem ogovoru poslance; potem je omenjal zaroke nadvojvodinje Elizabete s knezom Windischgractzom; spominjal se je tudi umrlih poslancev Weigla-a in dr. Kaizl-a. Naznanil je zbornici, da se je prvi podpreds. zbornice dr. Prade odpovedal svoji časti ter rekel, da bo izvolitev novega podpredsednika na dnevnem redu jedne prihodnjih sej.

Zaprisegli so se novo izvoljeni poslanci Gasteiger, Peteleng in Flondor.

Gross in tovariši (nemško-liberalni), so stavili interpelacijo zaradi priseljevanja francoskih redovnikov v Avstriji.

Gaberšček in tovariši so stavili interpelacijo v zadevi ustanovitve slov. gimn. in nemške c. kr. vadnice v Gorici.

Kaftan in tovariši predlagajo, naj se poskrbi dela metalurgičnim in tehničkim podjetjem.

Fort in tovariši predlagajo revizijo carinskega tarifa, oziroma, da naj se sklene med Avstrijo in Ogersko carinsko-trgovska pogodba. Isti stavijo tudi predloge zadevajoče sklepanje trgovinskih pogodb z vnanjimi državami.

Stransky interpelira vlado zaradi izgredev pri nemških slavnostih v Litvi dne 22. sept. t. l.

Sledilo je še več interpelacij in predlogov, zadevajočih državne podpore za poškodovane prebivalce po uimah itd.

Finančni minister Böhm-Bawerk je predložil državni proračun za leto 1902. Ta proračun izkazuje potrebščin v znesku 1.685.117.944 K (43.957.600 K več od letos); dohodki so proračunjeni na 1.685.966.367 K (43.968.772 K več od letos). Prikazuje se torej prebitek v znesku 848.413 K.

Ko je finančni minister končal svoje pojasnilo ter utemeljitev tega proračuna, poprijel je besedo ministerski predsednik dr. Koerber, ki je v daljšem govoru pojasnjeval sedanjí notranji politični položaj. On pravi, da dokler se v Avstriji ne poravna narodnostni prepir, ne preostaje slehernemu ministerstvu drugzega, nego da vlada nad strankami. Odkar trajajo ti hudi prepiri, je naša država zaostala, a zaostajati ne sme dalje, kajti v tem bi ticala največja nevarnost zanjo. Vlada ne bo opustila prizadevanj, da pomiri razne stranke, a ta narodnostni boj bi moral ravno sedaj stopati v nekako premirje in državni zbor moral bi se v prvi vrsti pečati z gospodarskimi vprašanji, ki so toli velikega pomena za državo kakor za posamezne narode, ki žive v državi. Posebno so zdaj na dnevnem redu vevlačna vprašanja, kakor n. pr. ono zadevajoče carinsko in trgovinsko pogodbo z Ogersko in pa sklepanje novih trgovinskih pogodb z vnanjimi državami.

V prvi vrsti, pravi govornik, da se morajo čuvati koristi cele države. Celo najuplívnejši ogerski politiki zagovarjajo z ozirom na obstoječe svetovno-gospodarske razmere mnenje, da je najbolje, ako se doseže med Avstrijo in Ogersko carinska zveza, ker gospodarski prepir med tema dvema deloma naše države bi znal jako neugodno uplivati tudi na politične zveze z drugimi državami. — Seveda je prvi pogoj plodnega nspenjanja take zveze odkritosrčnost na obeh straneh, — odkritosrčnost, ki mora trajati ne le takrat, ko se pogodba sklepa, marveč za celo dobo te pogodbe.

Govoreč o trgovinskih pogodbah, ki se imajo sklepati z vnanjimi državami, pravi ministerski predsednik, da bode treba tu strogo in odločno varovati koristi naše države in da mora prenehati v drugih državah mnenje, kakor da smo mi tu, da igramo vedno le ulogo nedolžnega jagnjeta.

Govoreč o poljedelstvu in obrti pravi min. preds., da bode skrb vlade gledati na to, da ne nastane kako nasprotje med tema dvema gospodarskima panogama; oboje vlada varovala s tem, da bode zvišala carino na uvažanje tujih produktov.

Konečno naznani dr. Koerber nekaj zakonskih načrtov katere hoče vlada te dni predložiti poslanski zbornici. Med temi se nahaja zakonski načrt glede dovolitve 3 milijonov kron podpore po uimah poškodovanim deželam, zakonski načrt glede oskrbe onemoglih delavcev in zakonski načrt glede pokojnin privatnim uradnikom. Dr. Koerber pravi, da je jako nujno, da se državni proračun reši pred novim letom. Po novem letu se skličejo deželni zbori v kratko zasedanje; a meseca februarja se snide zopet državni zbor, ki bode deloval tija v pozno poletje s kratkimi presledki. S tem je bila prva seja sklenjena ter bila napovedana druga seja za petek, v kateri se je izvršila izvolitev I. podpredsednika. Izvoljen je bil Kaiser (nemški nacijsonelec). Pri volitvi je bilo oddanih 276 listkov, med katerimi pa je bilo 125 praznih. Izvoljen

je bil z 120 glasovi. Drugi glasovi so bili razcepljeni. Prihodnja seja je v torek; nadaljevalo se bo de z najinimi predlogi.

»Slovanski centum«

je imel dne 17. t. m. sejo in se je konstituiral. Predsednikom kluba je izvoljen dr. Šusteršič. V parlamentarno komisijo so izvoljeni Barvinski, dr. Gregorčič, dr. Hruban, Žičkar, Pihuljak. Za prvega podpredsednika parlamentarne komisije je klub izvolil Barvinskega, za drugega podpredsednika pa dr. Gregorčiča. Klub je naročil, naj se njegovi zastopniki pri sestanku načelnikov strank potegujejo za to, da pride poročilo o kmetijskih stanovskih zadrukah na dnevni red še pred proračunom. Klub je sklenil, vstopiti za izvolitev dr. Začeka prvim podpredsednikom zbornice. Na to je prišel v razgovor izraz sožalja vsled Kaizlove smrti, na kar se je razpravljalo o politični situaciji. Splošno mnenje je bilo, naj ohrani klub prosto roko napram vladi in strankam in naj počaka razvoja stvari. — Včeraj je imel klub zopet sejo.

Aleksander in Natalija.

Bivši srbski vojni minister Franasović je bil nedavno na obisku pri Kraljici Nataliji, katera mu je o tej priliki izročila dar 24.000 frankov za društvo rudečega križa. Ta dar je Franasović v neki seji omenjenega društva izročil društvenemu blagajniku. Ko pa je kralj Aleksander za ta dar izvedel, je prepovedal društvu, da ga sprejme. — Tako namreč piše madjarski list „Magyarország“.

Vojna v južni Afriki.

Vest, da je Botha ušel svojim preganjalcem, se potrjuje in Angleži imajo jeden dolg nos več od tega časa. Dejstvo, da imajo tako smolo, je tako razkazilo mesarja Omdurmanskega, lord Kitchenerja, da je res začel brezobzirno izvrševati svojo grožnjo v omenjeni proklamaciji. Tako je dal usmrtiti dva burška poveljnika zaporedoma in sicer poveljnika Lotterja in Schömanna; tretji ujetnik poveljnik Scheepers pa se nahaja v Matjesfonteinu bolan. Njega so Angleži zamogli le radi tega ujeti, ker ga njegovi niso smeli hitro peljati. Ko pa bi Scheepers ozdravel, ga gotovo tudi zadene Kitchenerjevo maščevanje. A Buri tudi ne bodo več prizanašali angležkim poveljnikom, ko jih dobe v pest, — gorje pa Kitchenerju samemu, ako ga dobe v pest, kar še ni izključeno. — V zadnjih tednih je padlo na bojiščih mnogo dežja, vsled česar so Angležem zopet zvezane roke in noge. Kajti podnebja vajeni Buri so jih na več krajih razkropili in jih natepli. Tako se zdaj poroča o Bothi samemu, da je na meji Natala, kamor se je bil podal predaleč v angleški tabor, Angleže najprej grdo naklestil, potem pa jim obrnil hrbet.

Domače in razne novice.

† Jakob Alešovec, znani slovenski pisatelj in časnikar je v četrtek 17. t. m. umrl v ljubljanski bolnišnici. Jakob Alešovec je zlasti znan kot izdajatelj slov. humorističnega lista „Brenčelj“. Pokojnik je tudi mnogo spisal slovenskih iger itd. bil je eden najplodovitejših slovenskih pisateljev. Naj v miru počiva!

Smrtna kosa. — V Svetem pri Komnu je umrla Marija Jazbec roj. Perhace, soproga tamošnjega načelnika gospodarskega sveta Antona Jazbeca po kratki bolezni v starosti 38 let. Ranjka je bila uljudna in bogaboječa žena. — N. v m. p.

Župnijski izpit sta napravila minuli teden č. gg. Alojzij Kovačič in Jos. Parmeggiani.

Voditelj „Šolskega Doma“ v Gorici g. Vrščaja je kmetijski minister imenovan učiteljem c. kr. rudniške šole v Idriji.

Za „Šolski Dom“ došlo upravnistvu: Anton Sinigoj, posestnik v Mirnu K 10.

O shodu pri Sv. Luciji je objavila „Soča“ z dne 17. t. m. jako strupeno oceno, razpasivši nad menoj vso svojo divjo strast. Svobodno! Naj le izprazni svojo žolč in besno naprej udriha po meni; pride čas plačila tudi za njene brezvestne patrone. O „sleparčku“ in prefriganem lisjaku, ki zna vieči iz ljudi denar na predrzen način — naj bodo porotniki sodili; — kar se pa tiče očitovanja, da sanjam o deželnem poslanstvu in celo odborništvu, bodi tu javno povedano, da se nikomur ne ponujam, se nisem in ne bom za poslanca in da se mi prav nič sline ne cedé po odborništvu in dotičnih dohodkih, — ampak da bi najraje v miru užival svojo pokojnino, o kateri mi vest svedoči, da sem jo pošteno zaslužil. Ako bi bil pa proti svoji želji izvoljen poslane, bi sicer sprejel častni mandat brez posebnega pogoja in z resno

voljo, da po svojih skromnih močeh izpolnim prevzeto dolžnost.

Jaz ne smatram deželnozbornskega mandata niti za predmet zabave, niti za molzno kravo, ampak ga štejem za to, kar je: Sveta naloga, vestno zastopati vsestranske koristi naroda in mandantov.

Gospodje pri „Soči“ so že tako vajeni, da merijo vse po svojem „braču“. — Njih glavni patron si je pri zadnjih volitvah izrecno izpogodil deželno odbornišvo; brez njega bi ne bil prevzel poslanstva — in pozneje je pri neki priliki celó zahteval od društva „Sloga“, naj mu z ajamčji politično karijero. — Meni ni treba vsega tega prav nič; najraje ostanem doma v svoji družini. — Pomagati pa hočem, z uporabo vseh svojih močij, da zmaga pri bodočih volitvah „Sloga“ s svojimi kandidati, ker vidim v tem edino zanesljivo poročstvo za složno in uspešno delovanje v deželnem zboru, in ker je vsakega pravega rodoljuba sveta dolžnost, delati na to, da čim brže in za vselej neha sedanji bratomorni boj med Slovenci na Goriškem.

V Gorici, 19. oktobra 1901.

E. Klavžar.

Kandidatje „narodno-napredne“ stranke. — Židovsko-liberalni tržaški list „Piccolo“ je objavil v včerajšnji številki sledeče kandidate „nar.-napredne“ stranke na Goriškem za deželni zbor in sicer so ti ti-le:

Za kmečke občine tolminske Straussgil in Oskar Gabršček; za kmečke občine v goriški okolici dr. Tuma in Anton Lokar iz Ajdovščine; za kmečke občine v sežanskem polit. okraju dr. Drag. Treo in Alojzij Štrekelj iz Zadra; za trge in mesta učitelj Vrtovec, za veleposestvo Muha. Kandidatje bi torej bili, vsaj — osmerica njih, zdaj manjka pa še glavne stvari: namreč volilcev, ki bi take kandidate izvolili. Mi priobčujemo te imena, kakor rečeno — po „Piccolu“, ako bi isti pa postali resni kandid., potem svetujemo našim volilcem, da si jih ogledajo od bliže ter da premislijo, ali so sposobni in res poklicani v to, da prinesejo blagor naši deželi.

„Soča“ in bližajoče se deželnozbornske volitve. — Eksekutorju dr. Tumovih namer, lastniku „Soče“, se vedno huje godi, čimbolj se bližajo deželnozbornske volitve. On čuti in spoznava, da se vendarle izpolni naše proročanje, da bo izid prihodnjih deželnozbornskih volitev na Goriškem ta-le: „Narodno-napredna“ stranka = 0, — „Slogina“ stranka pa = 10.

Sicer pa bi ga moral tak izid prav za prav veseliti; on namreč vé, da mu je pot do mandata — zaprta in da bi mu bila zaprta tudi tedaj, ako bi „narodno-napredna“ stranka dobila vseh 10 mandatov. Naj bi bil pa človek še tako nesebičen, kar pa lastnik „Soče“ ni, peči bi ga morala ter razjedati mu notranje huda zavist, da bi se drugi okoriščali ob sadovih njegovega truda in bi vsih deset po njegovem trudu izvoljenih marsikdo v deželno zbornico, on pa nekam drugam (Ti frdamane — pikce! Op. st.)

S početka si je hotel pomagati z galgenhumorjem, a v zadnjem času ga je celo ta zapustil in zdaj mora prenašati — „Sočin“ papir izbruhe najhujše njegove jeze, jeze in razdraženosti, kakoršno zamore provzročiti najhujši pik — tarantule. Ubogi človek!

Priporočamo ga v splošno pomilovanje, čeravno vzbuja njegova pisava v zadnjih številkah njegovega lista pri nekaterih ne baš rahločutnih ljudeh, največji smeh in krohot. Zato pa radi verujemo, da se nahaja „narodno-napredni“ general dr. Tuma v največji zadregi in da se boji vedno, da ne pride do kake katastrofe.

Sicer pa, kakor poznamo dr. Tuma in njegovo vest, smo prepričani, da bi ga taka — katastrofa ne bolela zaradi tega, ker utegne zadeti — eksekutorja njegovih namer, marveč in temveč le zaradi tega, ker bi zadela tudi njega samega

Shod „Slov. kat. polit. in gospodarskega društva“ Kobariškega v Krodu se je vršil minulo nedeljo ob obili udeležbi na jako lepi način. — Shod se je vršil pod lipo pri Ivanu ob plapolenju slovensko trobojnice. — Na shodu sta navdušeno govorila gg. Ciril Vuga in Ivan Sedelj o političnem, verskem in gos. vprašanju. Poslednji je dejal: „Kakor so se stari Slovani zbirali pod lipo, ko so se posvetovali kako se postaviti v bran sovražnikom istih časov, jednako se zbiramo pod lipo tudi mi, da ukrepamo o načinu naše borbe proti sedanjim sovražnikom našega naroda.“

Državne podpore cestam. — V državnih proračun za leto 1902 so sprejete naslednje podpore cestam na Goriškem. 1. Za popravilo koroške državne

ceste pod Selom (pri Platarju) prvi obrok 10.000 K; vse delo je cenjeno na 36.600 K. — 2. Za preloženje okrajne ceste ob hribu sv. Jurija pri Bračanu prvi obrok 8.000 K; vse delo bo stalo 30.000 K, država dá 16.000 K. — 3. Za preloženje koroške državne ceste med Kobaridom in Trnovim šesti obrok 60.000 K; vse delo je cenjeno na 345.000 K. — 4. Za popravilo koroške državne ceste pri Morškem drugi obrok 12.000 K; vse delo bo stalo po sedanjih podrobnih načrtih 22.000 K. — 5. Za cesto ob Lijaku od dornberške do šempaske ceste četrti obrok 2.000 K; vse delo je proračunjeno na 90.000 K; država dá 48.000 K. — 6. Za ceste ob državni meji med Sočo in Idrijo z Vrhovlja čez Kobališče, mimo Sv. Jakopa, Lige, Kostanjevice in Kambreske na Srednje, ter od Gologebda do Britofa pod Strmcem pri Kostanjevici četrti obrok 30.000 K; vse delo je cenjeno približno na 440.000 K; od tega dá država 80 odstotkov ali 352.000 K; do zdaj je dovoljenih 110.000 K; ostalih 88.000 K dajo dežela ter občine in prizadeti kraji. — 7. Za železni most čez Sočo pod Gorico 5. obrok 130.000 K; vse delo je cenjeno na 750.000 K; do zdaj je dovoljenih 600.000 K. — 8. Za zgradbo ceste po Braniški dolini peti obrok 20.000 K; po novejših načrtih je delo preudarjeno na 132.200 K; država dá 102.600 K; ostalih 30.600 K dajo dežela in prizadete občine; država ima dati potem še 24.600 K. — 9. Za popravilo državne ceste po idrijski dolini (Kozarsko-Sv. Lucija-Zelinj-Idrija) deseti obrok 20.000 K; vse delo je cenjeno na 280.000 K. — 10. Za zgradbo ceste po baški dolini od Hudejužne do Podbrda ter dalje čez Petrovobrd do kranjske meje 90.000 K; vse delo je cenjeno na 498.160 K, in sicer: od Hudejužne do Podbrda (Gotnika) 195.560 K ter od Podbrda do kranjske meje 302.600 K. — Redni državni prispevek za vzdrževanje in popraviljanje cest na Primorskem je znašal leta 1901 390.000 K; leta 1902 bo pa znašal 470.000 K, ker potrebe v tem oziru so vedno večje.

Most čez Sočo pri Barki. — Dela pri tem mostu napredujejo jako počasi. Most bi imel biti dodelan do meseca julija prihodnjega leta; ali ko bi delo tako napredovalo kakor dosedaj, bi lahko pretekla tudi desetletja, predno bi bil ta most dodelan. V goriškem deželnem zboru je staval poslanec dr. Venuti interpelacijo, zadevajočo to počasnost. Vladni komisar je na to interpelacijo tudi odgovoril, a interpellant z odgovorom ni bil zadovoljen. V zvezi s tem dejstvom stoji torej najbrže interpelacija, katero je staval poslanec L e n a s s i v četrtkovi seji državnega zbora.

Krojaška zadruga v Gorici se krasno razvija. Ako primerjamo letošnji promet z lanskim, vidimo, da se je slovensko ljudstvo vedno bolj poprijemlje. Poprečno se vsaki dan čez celo leto proda od 500 do 600 K. To je lep napredek! Radi stalnih in solidnih cen, so tudi Italijani začeli zahajati vanjo.

V papirnici v Podgori so zopet nekaj delavcev odslavili, nekaj pa vpo-kojili. Govori se tudi, da bodo delo omejili na tri dni v tednu.

Učinek rebule. — Sinoči okolo poludesete ure zvečer prišla sta dva vojaka tuk. pešpolka iz neke gostilne na Kornu vsled preobilo užite rebule tako razburjena, da jima je bilo vse na potu, kar jima je nasproti prišlo. Potegnili sta iz nožnic bodala ter mahala z njima okoli sebe tako, da sta po ulici Ascoli provzročila celo paniko ter da je nastal tak vrisk in pisk in tako vpitje, da je bilo joj. Nazadnje se je posrečilo ljudem jednega teh revčkov razorožiti, drugi pa jo je odkuril ter tek, kar so ga mogle nesti pete. Razoroženega peljala je straža v vojašnico, kjer mu utisnejo v spomin gotovo za vedno nasledke te — hinavske rebule.

Vsled pomanjkanja v smrt. — V Zdravščini pri Gradišču ob Soči je pretečeni teden skočil skozi okno iz drugega nadstropja v vodni jarek okoli 30 let stari delavec, uslužben v tamošnji tovarni za svilo. Priporočil je svoje otroke tovarišem, potem pa se je po noči zag-nal skozi okno v vodo. Še le po par dnevih se je posrečilo, da so po nesreč-neži našli. Njegov oče se je pred časom tudi usmrtil. Vzrok temu je bila beda: velika družina, pa malo zaslužka.

Nesrečno padel. — Iz Kobljeglave na Krasu nam poročajo, da je tamošnji posestnik Alojzij Grmek pretekli četrtek tako nesrečno padel po stopnicah v klet, da je vsled tega padca, ne da bi se zavedel, že v ponedeljek umrl.

Pozor pred sleparjem. — „Vat-terland“ svari pred nekim Antonom Petrom pl. Podhorskim, bivšem duhovniku iz Fernija, ki se izdaja za

rimskega prelata in misijonarja ter nabira razne milodare, ne da bi milodare oddal na pristojno mesto. Mož je suspen-diran. Ta človek se nahaja sedaj baje pri nas v Gorici. Nihče naj mu ne gre na limanice!

Na Banjšicah je izvoljen županom g. Miha Cvetrežnik, po domače Mrak. Banjškarji pričakujejo, da se bo pod njegovim županovanjem cerkev popravila, mrtvašnica sezidala, ceste vredile, poti popravile itd. Bog daj! Na Banjšicah so v resnici žalostne razmere. Cerkev je radi varnosti že od meseca aprila zaprta.

„Narodna Tiskarna“ je ravno kar natisnila in ima v zalogi prošnje v dosego dovoljenja za točenje lastnega vina (mošta) po „tari“ ali „osmici“.

Okrožnica vsem županstvom poknežene grofovine Goriško-Gradiške zadevajoča razvidnost prebivalstva v posameznih občinah vsled novega zakona z dne 5. decembra 1896 št. 222 drž. zak.

Deželni odbor opozarja županstva na lastni razglas z dne 4. marca 1901 št. 1196 s katerim so se pojasnile glavne navedbe zakona z dne 5. decembra 1896 št. 222 drž. zak. s kojim so se spremenila nekatera določila zakona z dne 3. decembra 1863 št. 105 drž. zak.

Vsled omenjenega zakona zadobi domovinsko pravico v katerikoli avstrijski občini vsak, ki je v isti prostovoljno in nepretrgoma skozi 10 let prebival pri-čenši z 1. januarjem 1891.

To določilo zakona je po svojih posledicah največje važnosti ne le za deželno upravo, koja mora prenašati troške za gnanje, porodnice in nepremožne umobolne, ampak tudi za občinske uprave, ki so dolžne nositi bolniške troške za svoje nepremožne pristojence.

Opaziti je, da ne le oseba, ki zadobi po omenjenem določilu v kaki občini domovinsko pravico, ampak tudi nje nasledniki v isti pravici in prejšnja občina imajo pravico zahtevati priznanje nove pristojnosti; vsled tega je potrebno kakor napominano v omenjenem razglasu, da se držé v skrbni razvidnosti, in sicer s pomočjo posebnih knjig vse morebitne premembe bivališča, ki nastanejo vsled naselitve ali izselitve prebivalstva.

Ta razvidnost je potrebna, da se občine lahko poslužijo omenjene pravice, odnosno da se zavarujejo proti morebitnim zahtevam tujih občin.

V razglasu dne 4. marca 1196 deželni odbor je navedel županstvom splošna navodila glede načina, kako voditi razvidnostne matice; prepustil pa je posameznim občinam, da uredé vse podrobnosti po načinu, ki se jim bo zdel najbolj primeren.

Ker pa so se nekatere občine oglasile z željo, naj bi se ustanovil primeren in praktičen obrazec o evidenčni matici, ki se bo prilagal za vse občine naše dežele, deželni odbor je izdelal obrazec, da se tako omogoči enolično vodstvo matic in olajša delo občinam.

Gledé teh obrazcev se opaža: Razvidnost prebivalstva je voditi na podlagi sledečih treh vrst:

I. vrsta: O pristojencih občine, ki v njej bivajo;

II. vrsta: O pristojencih občine, ki bivajo drugje;

III. vrsta: O pristojencih drugih občin, ki bivajo v občini vodeči zazvidnostno matico.

Prvo ustanovitev knjige matice je izvršiti na podlagi stanja prebivalstva 1. januarja 1901.

Ljudsko štetje, ki se je vršilo lansko leto, nudilo bo natančno in zanesljivo podlago, katera je potrebna za prvo ustanovitev knjige matice.

Za ustanovitev knjige matice je preskrbeti v smislu razglasa deželnega odbora sledečim načinom:

Za vsako družino spadajočo v eno ali drugo goroznačenih treh vrst prebivalstva je določiti po eno matico, v katero je vpisati priimek in ime glavarja družine in pojdanih družinskih članov ter izpolniti natančno vse predale matice. V svrhu večje natančnosti v razvidnosti je potrebno, da se vodi ista po družinah. Ko bi kaka oseba ne spadala v nikako družinsko zvezo v občini razvidnosti bivajočih družin vpisati je to v posebno razvidnostno polo.

Matice je potem urediti po vrstah razvidnosti (prva, druga in tretja vrsta, kakor zgoraj omenjeno) in po abecednem redu, ter jih je hraniti v posebnih zvezkih nevezane. Na ta način so matice posebno priročne, kar bi se nikdar ne doseglo če bi se v to svrhu ustanovili imeniki (registri) kateri bi postali predebili in nepriročni ter bi se vsled pogosta rabe kmalu pokvarili.

Kedarkoli se prigodi, da preide kaka družina (ali posamezna oseba ne pripa-

dajoča kaki družini) iz ene razvidnostne vrste v drugo (vsled izselitve i. t. d. prenesti je dotično matico iz enega zvezka v drugi (n. pr. iz zvezka prve vrste v oni druge vrste i. t. d.) ter jo položiti na ono mesto, katero ji pristojajo po abecednem redu.

Kedar se izvrši prememba v gromenjenem smislu gledé kakega pojedinega člana družine (n. pr. če kak član družine, katera spada v prvo razvidnostno vrsto se izseli iz dotične občine) treba bode dotičnika iz družinske matice izbrisati, ter vpisati ga v posebno matico, katero je priložiti v ono razvidnostno vrsto, h kateri preide in spada. V takih slučajih se priporoča, da se s posebno opazko v dotičnem predalu sklicuje od ene matice na drugo.

V predidocih odstavkih so označena splošna navodila za vodstvo razvidnostnih matic, dočim naj se podrobnosti ravna po naravi stvari same, kakor tudi iz sestave obrazca za matico.

(Konec pride.)

Odrpito pismo

gospodu

dr. Henrikumu Tumi,

deželnemu poslancu in odborniku itd. itd.

Gorica.

Dne 15. septembra t. l. doletela nas je izvanredna čast, da ste prihiteli kot naš častni občan v našo sredo.

Sklican je bil pri nas javen shod, na kojem ste imeli našim cerkljanskim kmetom govoriti, ni pa se Vam zdelo vredno kot častnemu občanu naše občine, nas o tem obvestiti.

Vaši soobčani so se zbrali v ogromnem številu z željo, poslušati Vaš govor na javnem shodu, a Vi jim niste tega privoščili in ste jim z drugimi zborovalci — koji so sestali v večini iz tujih občanov — zaprli vrata do zborovalnega prostora.

Tako med ožjimi Vašimi somišljeniki ste zborovali in govorili in v svojem govoru dali duška svoji jezi do nas Cerkljanov, na način, kojega mi nikdar ne bi pričakovali od svojega častnega občana.

Pred vsem vzeli ste si za predmet svojega govora najfinejšo in najbolj dišečo cvetko „liberalizma“: surove napade na našo vsega spoštovanja vredno duhovščino. Dalje spodtikali ste se ob naše velekoristne zavode, koji so Vam na potu vsled tega, ker se Vam ne dajo vpreči v Vaš politični voz. Prav krepko pa ste padli tudi po nas, kakor tudi po vseh Vaših soobčanih, koji niso Vašega mišljenja. Imenovali ste nas razgrajace in ste nas v porogljivo zaničljivih besedah izpostavljali javnemu zasmehovanju.

Gospod doktor! Žalostno a resnično je, da ste Vi razpór zanesli v našo deželo, z osnovanjem narodno-napredne stranke.

Kaj je bilo treba netiti prepir med nami, ko se imamo itak boriti proti lju-temu sovražniku!

Zasnovali ste stranko in ste iste predsednik, koja naj uničuje in sovraži vse, kar je družljivega in dobrega med nami.

Predsednik ste stranke, koja izdaja kot svoje glasilo list „Soča“, v kojem se ne manjka surovih napadov in pohujšanja in v kojem je tudi za nas Cerkljane določen stalen prostor, na kojem naj se blati in tepta vse, kar ne trobi v Vaš, oziroma Vaše nove stranke rog.

Ni pa še zadosti razdor, kojega je Vaša stranka zasejala, marveč teži še po tem, da bi ljudstvo posurovila in je moralno vničila, kar nam jasno kaže pohujšanje, kojega daje strankin list v svojih člankih, osobito v „Tuti fratti“.

Preveč zahtevate, gospod doktor, od druhal, ako želite, da bi ta šla za Vami in se poprijela Vaših nazorov.

Nerazsodni smo, druhal smo in razgrajaci smo, a gospod doktor, toliko pa vemo, kam pelje Vaša pot in se je varno ogibljemo.

Mi za Vami ne! Vi z nami ne! Zatorej pojdimo vsaki svojo pot. Vaše družbe in časti ne bomo iskali, Vam pa kot učenemu možu pripisujemo toliko razsodnosti, da boste vedeli svojo čast varovati in se iz te razgrajalske druhal ločiti.

V Cerknem, 10. oktobra 1901.

A. Kosmač l. r.

župan.

Miha Derlink l. r., Franc Tavčar l. r., Tomaž Valentinčič l. r., Andrej Kobal l. r., Dominik Feltrin l. r., Jakob Jereb l. r., Ivan Mavri l. r., Josip Mavri l. r. podžupani.

Andrej Razpet l. r., Blaž Čufar l. r., Ivan Hadalin l. r., Anton Peterneij l. r., Jernej Lahajner l. r., Franc Kacin l. r. starašine.

Knjiga „Naši narodni grehi“ se dobiva v „Narodni tiskarni“ v Gorici in pri knjigotrcu g. Likarju. V nobeni slovenski hiši ne bi smela manjkati ta knjiga, iz katere se moramo učiti, kako živeti res slovenski in kako se ogibati narodnih grehov. Baš sedanje volitve po obmejnih slovenskih pokrajinah so zopet pokazale, kako potrebni smo še narodnega pouka. Zatorej Slovenci, ne izogibajte se tej prekrizni knjigi in naročite si jo! Cena knjigi je 50 vinarjev po pošti 5 vin. več.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. šte. 25,

(v lastni hiši)

priporoča častili duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. p. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Po torico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3 4, 5. Več vrs. riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidarskič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Za jesensko in zimsko sezono

Razno modno in drugo jesensko kakor tudi zimsko blago, za dame in gospode, toplo priporoča svojim rojakomv mestu in na deželi, nova trdka:

J. Zornik prva in jedina slovenska trgovina te stroke v Gorici, Gosposka ulica št. 7, tik „Krojaške zadruge“, v hiši „Goriške ljudske posojilnice“.

Najceneja, najbolja in najlepša izber vsakovrstnih okraskov za obleke, zimskih svilnenih in volnenih rut, šerp, predpasnikov, nogavic, rokavic, otroških oblek, dežnikov, blusen, perila za gospode, krasnih kravat, Jaeger podoblek, svile za lišp in bluze, žameta, pliš, čepice za otroke, domačih čevljev za dame, gospode in otroke, cerkvenih čipk, modercev i. t. d. — Najceneje skladišče vsih potrebnih za gosp. šivilje in gospode krojače. Naročila iz dežele izvršujejo se točno proti poštnemu povzetju.

Brez vsake konkurence!

Blag. gosp. **Gabrijel Piccoli**, dvorni založnik Nj. Svetosti papeža Leona XIII. v Ljubljani. Podpisane si usojajo naznaniti Vašemu Blagorodju, da je doposlana tinktura za želodec rabila z dobrim vspehom pri želodčnem ter črevesnem kataru kakor tudi v boleznih na jetrah in obistih. Gradec, dne 2. februarja 1897. Bolnišnica usmiljenih bratov. Provincijal: F. Emanuel Leitner, višji zdravnik. Blag. gosp. **Gabrijel Piccoli**, Ljubljana. Že mnogo časa svetujem vsem, kateri trpijo na bolečinah v želodcu in nerednostih v črevesih, da uporabljajo Vašo izvrstno želodčno tinkturo, koja sem jaz sam uporabljal s prav izvrstnim vspehom. Z odl. spoštovanjem Momjan (Istra), 6. oktobra 1900. Don Peter Franceschini, župnik.

KADILCI! ZAHTEVAJTE POVSOD CIGARETNE PAPIRČKE V KORIST DRUŽBI SV. CIRILA IN METODA. KATERI SO NAJBOLJŠI OD VSEH DRUGIH GLAVNA ZALOGA: **JOS. ŠTOKA-TRST**

Zastopstvo za Gorico in okolico ima **Ant. Jeretič v Gorici.**

Oznanilo!

Dve elegantno opravljeni sobi, ena velika, druga manjša, oddaste se mesečno po zmerni ceni v najem. Kje, pove iz prijaznosti naše upravnistvo.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 **GORICA** Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dalmatinskih in isterskih vinogradov. Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce. Cene zmerne. Postrežba poštena.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga pohištva, rakev (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti, kakor tudi kratkočasnih iger slovenskih „Marijanie“ t. j. ličnih in trpežnih miz iz trdega lesu, ki imajo znotraj tro- ali štiridelno kegljišče z vrtenci in kegljavnično blagajno po najnovejši sestavi, za krčmarje, zasebnike itd.

v Pevmi,

za Soškim mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, zagotavlja najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene.

Šimenc Fric

krčmar

v Gosposki ulici hiš. šte. 19,

„Alla città di Gorizia“

toči raznovrstna bela in črna vina ter postreže z vsakovrstnimi okusnimi jedili.

Priporoča se toplo svojim rojakom v mestu in na deželi.

Olje za sluh

po višjem stabnem zdravniku **dr. Schmidt-u**

je popolnoma prosto škodljivih tvarin iz eteričnih in rastlinskih olj. To olje je priporočeno po slavnih zdravnikih za ušesne bolezni dr. G. Hammerschmid in dr. Goldmann, kakor najboljšo in najgotovnejše zdravilo za vse ušesne bolezni ter se vže nad 25 let rabi z najboljšim vspehom.

Steklenica tega olja z navodom vdobiva se po 4 K v lekarni g. CRISTOFOLETTI v Gorici.

OZNANILO.

Podpisani naznanjam sl. občinstvu v mestu in na deželi, da sem odprl

brivsko podružnico

v ulici Duomo (pod stolno cerkvijo, nasproti trgovine Drašek).

kjer bodem mogel postreči cenj. svoje občinstvo, posebno spodnjega dela mesta ter one na deželi, bolj nego sem to storil doslej.

Obe brivnici sta preskrbljeni z izbornimi delavskimi močmi, da lahko obljubljam točno in hitro postrežbo.

V zalogi imam vedno v veliki izberi vse potrebščine te stroke kakor najfineja in navadna mila, vsakovrstne parfumarije za gospode in dame, vse po jako zmernih cenah.

Rojakom z mesta in dežele se toplo priporočam udani

A. Pucelj brivec.

Prva slovenska odlikovana krojaška delavnica v Gorici.

Anton Krušič

krojaški mojster in trgovec v Vrtni ulici št. 26.

Izdeluje vsakovrstne moške obleke po vsakem kroju ter za vsaki stan.

Ima tudi bogato zalogo domačega in angleškega sukna vseh vrst za vsak letni čas.

Izdelke iz lastnega blaga jamči.